

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
1.2 Facultatea	FACULTATEA DE TEOLOGIE ROMANO-CATOLICĂ
1.3 Departamentul	Teologie și studii socio-religioase
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Studii religioase

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				MUZICĂ GREGORIANĂ ȘI BIZANTINĂ			
2.2 Titularul activităților de curs				Dr. Eduard Iosif Antal			
2.3 Titularul activităților de seminar				Dr. Eduard Iosif Antal			
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Obl.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ORE
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					22
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					22
Tutorat					—
Examinări					3
Alte activități					...
3.7 Total ore studiu individual (= 3.9 – 3.8)					69
3.8 Total ore din planul de învățământ (= 3.4)					56
3.9 Total ore pe semestru (3.4. + 3.7 = 3.10 × 25)					125
3.10 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	—
4.2 de competențe	—

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	- frecvența fizică sau on-line obligatorie - dispunerea de materialele distribuite - activarea de către studenți a adreselor e-mail instituționale (de forma prenume.nume@s.unibuc.ro), pentru a putea avea acces la platforma de învățare on-line a UB - în cazul frecventării on-line, posibilitatea utilizării aplicației Google Meet, - pe calculatorul personal, telefon sau tabletă
-------------------------------	--

- frecvența fizică sau on-line obligatorie
- activarea de către studenți a adreselor e-mail instituționale
- (de forma prenume. nume@s.unibuc.ro), pentru a putea avea acces la platforma de învățare on-line a UB
- în cazul frecventării on-line, posibilitatea utilizării aplicației Google Meet
- pe calculatorul personal, telefon sau tabletă

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	R4 – Studentul/absolventul descrie și clasifică ceremoniile, riturile și ritualurile creștine (generale sau specifice unor grupuri), în evoluția lor istorică și în situația actuală. R6 – Absolventul recunoaște comportamentul religios, convingerile și instituțiile (religioase) din alte tradiții și culturi religioase, și cunoaște tehnici și metode de transmitere a valorilor creștine în medii diverse. R11 – Absolventul recunoaște teorii și limbaje muzicale.
Aptitudini	R4 – Studentul/absolventul oficiază acte de ritual și utilizează textele sacramentale în timpul ceremoniilor, cum ar fi Dumnezeiasca Liturghie, botezul, hirotoniile, funeraliile, confirmarea și alte ceremonii religioase. R6 – Absolventul poate să stabilească conexiuni între perspective teoretice diferite, să analizeze și să evidențieze trăsături comune ale acestora, să compare perspective diferite asupra conceptelor teologice. R11 – Folosește melodii învățate; interpretează vocal sau instrumental piese muzicale în cadrul riturilor liturgice.
Responsabilitate și autonomie	R4 – Studentul/absolventul (sub condiția hirotonirii / ordinării / numirii / alegerii într-o funcție ecleziastică etc.) ia decizii privind oportunitatea și tipul de rituri și ritualuri necesare a fi aplicate în contexte specifice și în funcție de realitățile și nevoile individuale și comunitare. R6 – Absolventul are capacitatea de a înțelege și recunoaște utilitatea unor strategii de misiune, evaluează rezultatele și are capacitatea de a combina sau a crea metode noi, în funcție de contextul social, cultural sau religios. R11 – Alege și distribuie adecvat piese muzicale, potrivit cu contextele liturgice.

7. Conținuturi

7.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în disciplină: metodologie, perspective, rezultate		
2. Muzică gregoriană – Introducere istorică și culturală		
3. Muzică bizantină – Introducere istorică și culturală		
4. Muzică gregoriană – Fundamente teoretice: moduri, structura melodiilor		
5. Muzică bizantină – Fundamente teoretice: sistemul celor 8 glasuri (Octoihul)		
6. Muzică gregoriană – Forme liturgice: antifonă, responsoriu, psalm, imn, misă		
7. Muzică bizantină – Tipuri de cântări: tropar, condac, stihiră, irmos		
8. Muzică gregoriană – Manuscrise și notația		
9. Muzică bizantină – Notația și evoluția		
10. Muzică gregoriană – Rolul în liturgie și cultură		
11. Muzică bizantină – Rolul în liturgie și cultură		
12. Muzică gregoriană și bizantină – Metamorfozări și influențe		
13. Convergențe și reflecții finale		

BIBLIOGRAFIE MINIMALĂ RECOMANDATĂ

- ANTAL, Eduard-Iosif**, *Cântul gregorian, o sursă de inspirație în literatura organică franceză a secolelor XIX-XX*, Editura Muzicală, București, 2025.
- CHIRCEV, Elena**, *Cercetarea muzicii bizantine în România în secolul al XX-lea și primul deceniu al celui următor*, Editura Media Musica, Cluj-Napoca, 2017.
- GASTOUÉ, Amédée**, *Arta gregoriană*, traducere de Ileana Pătru și Doru Popovici, Editura Muzicală, București, 1962.
- HILEY, David**, *Gregorian chant*, Editura Cambridge University, Cambridge, 2009.
- PANȚIRU, Grigore**, *Notația și ehurile muzicii bizantine*, Editura Muzicală, București, 1971.
- SAULNIER, Dom Daniel**, *Gregorian chant: A Guide to the History and Liturgy*, Editura Paraclete, Brewster, Massachusetts, 2017.
- SECARĂ, Constantin**, *Muzica bizantină: doxologie și înălțare spirituală*, Editura Muzicală, București, 2006.
- TURCO, Alberto**, *Il canto gregoriano. Corso fondamentale*, Editura Torre d'Orfeo, Roma, 1996.
- VASILE, Vasile**, *Istoria muzicii bizantine și evoluția ei în spiritualitatea românească*, Editura Interpret, București, 1997.
- VIANINI, Giovanni**, *Metodo di canto gregoriano*, Milano, Basilica San Marco, Abația cisterciană Chiaravalle, 2003.

7.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
Deschidere de curs: De ce vorbim (încă) despre muzica liturgică?		
Sub cerul monastic: Nașterea și drumul muzicii gregoriene	Analiză de text liturgic și muzical;	
În lumina Răsăritului: Geneza și răspândirea muzicii bizantine	Discuție dirijată;	
Armoniile credinței: Călătorie prin modurile gregoriene	Studiu de caz;	
Osmoză sonoră: Taina celor opt glasuri bizantine	Lucru pe surse primare (manuscrise, înregistrări);	
Cântarea care sfințește timpul: Formele liturgice ale muzicii gregoriene	Analiză comparativă interculturală;	
Imnurile Răsăritului: Tropar, condac, stihiră și irmos – expresii ale teologiei în sunet	Învățare prin descoperire;	
Scrisul care cântă: Primele manuscrise gregoriene și secretele neumelor	Lucru în echipă;	
Semnele credinței: Manuscrisele bizantine din România	Mini-proiect de cercetare individuală;	
Sunetul Occidentului sacru: Muzica gregoriană în liturgie și cultură	Audiții dirijate și comentariu reflexiv;	
Ecoul Bizanțului: Muzica bizantină între ritual și identitate	Analiză tematică multimedia;	
Două lumi, o singură rugăciune: dialogul dintre tradițiile gregoriană și bizantină	Dezbateri	
	Jurnal de învățare;	
	Studiu interdisciplinar;	
	Analiză semiotică și teologică;	
	Reflecție interculturală și sinteză finală.	

BIBLIOGRAFIE MINIMALĂ RECOMANDATĂ

- AUGUSTONI, Luigi; GÖSCHL, Johannes Berchmans**, *Introduzione all'interpretazione del Canto Gregoriano. Principi fondamentali*, vol. I, Editura Torre d'Orfeo, Roma, 1998.
- BUZERA, Alexie**, *Cultura muzicală românească de tradiție bizantină din sec. al XIX-lea*, Fundația Scrisul Românesc, Craiova, 1999.
- CONCILIUL VATICAN II**, *Constituția despre Sfânta Liturghie Sacrosanctum Concilium*, Ediția a III-a, traducerea Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, Editura ARCB, București, 2019.
- ERMENEGILDO, Paccagnella**, *Il canto gregoriano*, Edizioni del Centro di studi palestriniani, Roma, 1961.
- ÉTUDES GRÉGORIENNES**, Edition de Solesmes.
- GHEORGHITĂ, Nicolae**, *Byzantine chant between Constantinople and the Danubian Principalities*. Studii în Byzantine Musicology, Editura Σοφία, București, 2010.
- GHEORGHITĂ, Nicolae**, *Chinonicul duminical în perioada post-bizantină (1453-1821). Liturgică și muzică*, Editura Muzicală, București, 2007.
- IONESCU, Gheorghe**, *Studii de muzicologie și bizantinologie*, București, 1997.
- KELLY, Thomas Forrest**, *The Beneventan Chant*, Editura Cambridge University, New York, 2008.
- ZISOPOL, Dragoș Gabriel; DUMITRESCU, Cosmin (coord.)**, *Studii bizantine și postbizantine: lucrări prezentate în cadrul Simpozionului Societății Culturale Bizantine și ale Uniunii Elene din România (2015–2019)*, UER Press, București, 2020.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemică, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei oferă studenților cunoștințe aprofundate despre tradițiile muzicale sacre, utile pentru cariere în teologie, muzicologie, conservator, și educație religioasă.

Studenții învață analiza, recunoașterea și interpretarea teoretică a repertoriului gregorian și bizantin, competențe cerute de instituții religioase, coruri bisericești, centre de cercetare muzicală și patrimoniu cultural.

Disciplina dezvoltă capacitatea de cercetare și reflecție critică, cerută de asociații profesionale de muzicologie, patrimoniu cultural și studii teologice.

Cunoștințele despre evoluția istorică, sistemele de notație și contextul liturgic permit integrarea în proiecte interdisciplinare, colaborări interculturale și activități educaționale în cadrul comunităților religioase sau academice.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Cunoașterea conținutului teoretic; capacitatea de analiză și sinteză; înțelegerea contextului istoric și liturgic	Examen scris	50%
9.5 Seminar/ laborator	Participarea activă; analiza comparativă a repertoriului; capacitatea de reflecție și interpretare teoretică	Susținere proiect	50%
9.6 Standard minim de performanță Studentul trebuie să obțină cel puțin 50% din punctajul examenului scris și să participe activ la seminarii, demonstrând cunoștințe teoretice și capacitate de reflecție asupra muzicii gregoriene și bizantine.			

Data completării

1 septembrie 2026

Semnătura titularului de curs
Dr. Eduard Iosif Antal,

Semnătura titularului de seminar
Dr. Eduard Iosif Antal,

Semnătura directorului de departament,
Pr. conf. dr. Tarciziu-Hristofor Șerban